

بررسی مؤلفه‌های روانشناختی و انمودگرایی تحصیلی و اثربخشی برنامه تدوین شده مبتنی بر آن بر ابعاد مؤلفه‌های بهزیستی تحصیلی در دانشجویان علوم پزشکی کردستان

فرزانه فدوی: دانشجوی دکترا، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد سنندج، سنندج، ایران

فرزاد زندی: استادیار، گروه روانشناسی، واحد قروه، دانشگاه آزاد اسلامی، قروه، ایران (* نویسنده مسئول) Farzadzandi547@yahoo.com

هوشنگ جدیدی: استادیار، گروه روانشناسی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران

چکیده

کلیدواژه‌ها

وانمودگرایی،
وانمودگرایی تحصیلی،
بهزیستی تحصیلی

زمینه و هدف: هدف پژوهش حاضر بررسی مؤلفه‌های روانشناختی و انمودگرایی تحصیلی و اثربخشی برنامه تدوین شده مبتنی بر آن بر ابعاد مؤلفه‌های بهزیستی تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان بود.

روش کار: از نظر روش‌شناسی پژوهش حاضر جزء تحقیقات کیفی به روش تحلیل تماتیک بود. جامعه آماری پژوهش شامل منابع و محتوای علمی و مستندات، و اساتید صاحب‌نظر و متخصصان و در بخش کمی، دانشجویان رشته‌های پرستاری دانشگاه علوم پزشکی کردستان بود. از نظر روش‌شناسی پژوهش حاضر جزء تحقیقات آمیخته بود. لذا، در دو بخش کیفی و کمی اجرا گردید. جامعه آماری در بخش کیفی شامل منابع و محتوای علمی و مستندات، و اساتید صاحب‌نظر و متخصصان و در بخش کمی، دانشجویان رشته‌های پرستاری دانشگاه علوم پزشکی کردستان بود. ابزارهای جمع‌آوری داده‌ها در بخش کیفی، مطالعات کتابخانه‌ای و در بخش کمی، سه پرسش‌نامه نظرخواهی از متخصصان، و انمودگرایی تحصیلی که براساس نتایج کیفی توسط محقق ساخته شد و پرسش‌نامه بهزیستی تحصیلی (تومینن - سوینی، ۲۰۱۲) مورد استفاده قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج بخش کمی نشان داد که برنامه آموزشی مبتنی بر الگوی و انمودگرایی تحصیلی بر هر دو متغیر و انمودگرایی تحصیلی با مقدار f محاسبه شده برابر با $۱۶/۰۵$ و سطح معناداری کمتر از $۰/۰۵$ و متغیر بهزیستی تحصیلی با مقدار f محاسبه شده برابر با $۱۶/۰۵$ و سطح معناداری کمتر از $۰/۰۵$ تاثیر معناداری داشت.

نتیجه گیری: و انمودگرایی تحصیلی یکی از چالش‌هایی است که دانشجویان در طول تحصیل خود با آن مواجه می‌شوند که مشکلاتی را در زمینه سلامت و عملکرد تحصیلی بوجود می‌آورد. شناخت و آموزش آن می‌تواند عملکرد تحصیلی دانشجویان را بهبود بخشد و باعث شود از بهترین دوران تحصیل خود لذت ببرند.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی ندارد.

شیوه استناد به این مقاله:

Fadavi F, Zandi F, Jadidi H. Examining the Psychological Components of Academic Imposter and the Effectiveness of the Completed Program Based on the Dimensions of Academic Well-Being Components in Medical Students of Kurdistan. Razi J Med Sci. 2024;(18 Mar);30:218.

Copyright: ©2024 The Author(s); Published by Iran University of Medical Sciences. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

*انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با [CC BY-NC-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0) صورت گرفته است.

Examining the Psychological Components of Academic Imposter and the Effectiveness of the Completed Program Based on the Dimensions of Academic Well-Being Components in Medical Students of Kurdistan

Farzaneh Fadavi: PhD Student, Islamic Azad University, Sanandaj Branch, Sanandaj, Iran

Farzad Zandi: Assistant Professor, Psychology Department, Islamic Azad University, Qorveh Branch, Qorveh, Iran (* Corresponding Author) Farzadzandi547@yahoo.com

Houshang Jadidi: Assistant Professor, Psychology Department, Islamic Azad University, Sanandaj Branch, Sanandaj, Iran

Abstract

Background & Aims: The aim of the current research was to investigate the psychological components of academic imposter and the effectiveness of the completed program based on the dimensions of the academic well-being components of the Kurdistan University of Medical Sciences.

Academic performance indicates success and is of great importance in any educational system. Several factors affect the quality of students' academic performance and have been researched. One of these factors is the phenomenon of pretending or impostor. Clancy and Ames (1978) describe those who have a fake and deceptive feeling about their success as pretenders and call this experience the phenomenon of imposter. The phenomenon of hypocrisy is named as the inability to internalize success and the tendency to attribute success to external factors such as: luck, mistakes or ignorance of other people. This phenomenon was described for the first time in the 1970s by psychologists such as Clancy and Ames as "a form of self-doubt and insecurity that appears as an inability to accept success." This problem does not only include a lack of self-confidence, but these people feel uncomfortable with compliments or positive feedback, they downplay their achievements, the value and credit that others place on their abilities. They do not accept what they believe and feel that their ideas and skills are not worth attention (19). A pretentious person may be afraid of success because of the burden of responsibility and being in sight. This issue is especially difficult in the university environment where they are constantly facing new challenges and their performance is frequently evaluated. On the other hand, many students do not know how imposter may affect their academic performance. They are often academically and psychologically under pressure in the university, especially when they experience a change of role and transfer to a new position, i.e. turning from a student to a student in the university (7). Educational transitions are critical stages in young people's lives, especially for their academic growth, and have often been associated with a decrease in academic motivation. When young people face a new competitive environment and high academic pressure, some of them question their past competencies (20). Anxiety towards challenges in a new position or role in the academic environment leads to the phenomenon of academic imposter in students. They feel that they are not academically intelligent and productive enough, lack scientific qualifications in their field, and the success they have achieved in this field is fake and due to luck. Since they cannot internalize their successes, they are constantly in a state of fear and doubt. They are also afraid of failure, judgment and evaluation by others. For this reason, they avoid or neglect scientific works. Despite

Keywords

Imposter,
Academic Imposter,
Academic well-being

Received: 05/08/2023

Published: 18/03/2024

their self-perceived deception, pretenders make great progress in their academic pursuits, even at great cost to their well-being. They think that success through hard work does not increase their real ability; For this reason, they hinder their progress (21). Academic imposter can be considered a risk factor for the well-being of students. Researchers express positive characteristics such as the need to have freedom, academic effort, independence, choice, autonomy, health, security, and positive emotional responses as indicators of academic well-being. Academic well-being is a multi-dimensional structure and a set of positive characteristics such as academic progress, the ability to cope and be more effective in facing difficulties, physical and mental health and satisfactory interpersonal relationships. It follows (6). Its negative consequences for students cause them to experience factors such as a decrease in academic value and interest, a decrease in dominant goals, an increase in stress, and a decrease in academic progress (22). Therefore, academic well-being as a factor that integrates physical, mental and social-emotional functions is considered an important indicator of the educational process.

Methods: In terms of methodology, the current research was part of qualitative research using thematic analysis method, the statistical population of the research included sources and scientific content and documents, and expert professors and specialists, and in the quantitative part, nursing students of Kurdistan University of Medical Sciences. From the point of view of methodology, the present research was a part of mixed research, therefore, it was carried out in two parts, qualitative and quantitative. The statistical population in the qualitative part included scientific sources and content and documents, expert professors and specialists, and in the quantitative part, nursing students of Kurdistan University of Medical Sciences. The tools of data collection in the qualitative part, library studies and in the quantitative part, three questionnaires asking opinions from experts, and academic imposter based on the qualitative results made by the researcher and the academic well-being questionnaire (Tominen-Swini, 2012) were used.

Results: The results of the quantitative part showed that the educational program based on the model of academic pretense on both variables of academic pretense with the f value calculated equal to 17.57 and the significance level less than 0.05 and the academic well-being variable with the f value calculated equal to 16.05 and the significance level Less than 0.05 had a significant effect.

Conclusion: Academic imposter is one of the challenges that students face during their studies, which causes problems in the field of health and academic performance. Knowing and teaching it can improve the academic performance of students and make them enjoy the best period of their studies.

Conflicts of interest: None

Funding: None

Cite this article as:

Fadavi F, Zandi F, Jadidi H. Examining the Psychological Components of Academic Imposter and the Effectiveness of the Completed Program Based on the Dimensions of Academic Well-Being Components in Medical Students of Kurdistan. Razi J Med Sci. 2024(18 Mar);30.218.

Copyright: ©2024 The Author(s); Published by Iran University of Medical Sciences. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

*This work is published under CC BY-NC-SA 4.0 licence.

مقدمه

یکی از مهم ترین دغدغه‌های هر نظام آموزشی، میزان موفقیتی است که فراگیران آن نظام در تحصیل به دست می‌آورند. عملکرد تحصیلی نتیجه یا پیشرفت فراگیران بر اساس تلاش آن‌ها است و مهم است که از نظر تحصیلی خوب عمل کنند، زیرا تأثیر مثبتی بر آینده آن‌ها می‌گذارد. به خصوص دانشجویان گرایش‌های پزشکی؛ از این جهت که بعد از فارغ التحصیلی با مردم سروکار دارند (۱). به همین علت دوران تحصیل برای هر دانشجویی سرنوشت ساز و حیاتی محسوب می‌شود و موفقیت تحصیلی در این دوران، تضمین‌کننده موفقیت آن‌ها در دوره‌های بعدی زندگی آن‌ها است. هر دانشجویی در دوران تحصیلی خود، با چالش‌های متعدد و بی‌شماری روبرو می‌شود که باعث می‌شود مشکلاتی را در زمینه سلامت روان در طول آموزش تجربه کنند (۲). تحصیلات دانشگاهی تحت تأثیر عوامل زیادی قرار دارد که بر کیفیت عملکرد تحصیلی دانشجویان تأثیر می‌گذارد. یکی از این عوامل وانمودگرایی تحصیلی است. این پدیده ممکن است تأثیر منفی بر زندگی دانشجویان به ویژه در زمینه عملکرد تحصیلی آنان داشته باشد و شامل مجموعه تجربیاتی می‌شود که در آن افراد در مورد قابلیت‌ها، مهارت‌ها یا دستاوردهای واقعی خود مطمئن نیستند. زیرا نمی‌توانند تشخیص دهند که دستاوردها نتیجه توانایی آن‌ها بوده یا در نتیجه استعدادشان به دست آمده است (۳). پدیده وانمودگرایی به‌عنوان ناتوانی در درونی کردن موفقیت و تمایل به نسبت‌دادن موفقیت به عوامل بیرونی مانند: شانس، اشتباه (Error) یا بی‌اطلاعی (Ignorance) سایر افراد، نامگذاری می‌شود (۴).

وانمودگرایی تحصیلی می‌تواند یک عامل خطر برای بهزیستی دانش‌آموزان و دانشجویان محسوب شود. محققان ویژگی‌های مثبتی مانند نیاز به داشتن آزادی، تلاش تحصیلی، استقلال، انتخاب، خودمختاری، سلامتی، امنیت و پاسخ‌های هیجانی مثبت را به‌عنوان شاخص‌های بهزیستی تحصیلی بیان می‌کنند (۵). بهزیستی تحصیلی سازه‌ای چند بُعدی است و مجموعه‌ای از ویژگی‌های مثبت از قبیل پیشرفت تحصیلی، توانایی مقابله و انعطاف‌پذیری موثرتر در

مواجهه با سختی‌ها، سلامت جسمانی و روانی و روابط بین‌فردی رضایت‌بخش را به‌دنبال دارد (۶). در طی سالیان اخیر مطالعات بسیار زیادی در زمینه عوامل مرتبط با پدیده وانمودگرایی انجام گرفته است که برخی از آن‌ها به شرح زیر است: کاپاسامی (Kuppusamy)، در پژوهش خود با عنوان چگونه سندرم وانمودگرایی بر عملکرد تحصیلی تأثیر می‌گذارد به این نتایج پرداخت که ارتباط معنی‌داری بین نشانگان وانمودگرایی و پیشرفت تحصیلی غیرعینی (Subjective academic achievement) وجود دارد و دانش‌آموزانی که این سندرم را نداشتند، از نظر تحصیلی عملکرد خوبی داشتند (۱). نتایج پژوهش فحیرا و حیات (Fahira & Hayat)، با عنوان پدیده وانمودگرایی در بین دانشجویان سال اول و دوم کالج، حاکی از تأثیر معنی‌دار روابط خانوادگی، اضطراب عمومی و پنج ویژگی شخصیتی بزرگ بر پدیده‌ی فریبکار می‌باشد (۷). در تحقیق گراب (Grubb) و گراب، محیط کالج محیطی است که در آن افراد احتمالاً احساس فریبکاری یا جعلی بودن را تجربه می‌کنند و در عین حال تلاش می‌کنند تا کامل باشند. علاوه بر شرایط و اهداف تحصیلی، دانشجویان احتمالاً در مورد اینکه چه چیزی کامل است و چه چیزی رفتار اخلاقی و غیراخلاقی را تشکیل می‌دهد، تحت تأثیر همسالان خود و محیط جمعی قرار می‌گیرند (۸). نتایج پرات (Pratt) نشان می‌دهد که استرس، نگرانی‌های کمال‌گرا و احساس تعلق به دانشگاه ممکن است بر میزان تجربه ویژگی‌های مرتبط با وانمودگرایی تأثیر بگذارد (۹). براواتا (Bravata) و همکاران به این نتایج دست یافتند که علائم وانمودگرایی در میان مردان و زنان، اعضای گروه‌های قومی متعدد، شایع است. چاپمن (Chapman) به این نتیجه رسید که مواجهه با قضاوت گروه همسالان و هم‌گروهی‌های تحصیلی، ترس اغلب دانشجویان است (۱۱). پارکمن (Parkman) در مقاله‌اش به تعریف ویژگی‌های مرتبط با پدیده وانمودگرایی با تمرکز بر شیوع و تأثیر آن در آموزش عالی پرداخته است (۱۲). کائوتی (Kauati) در تحقیق خود نشان داد که این سندرم می‌تواند باعث اضطراب، افسردگی، استرس و ضعف عملکرد در زندگی تحصیلی شود (۱۳). لی (Li) و همکاراندر رابطه بین سبک‌های فرزندپروری و پدیده

وانمودگرایی نشان دادند حمایت مفرط مادرانه و پدرانه با نمرات وانمودگرایی همبستگی مثبت دارد و مردان در مقایسه با زنان، ممکن است بر اساس مکانیسم‌های متفاوتی احساسات وانمودگرایی را داشته باشند (۱۴). از نظر دادائو (Dudău) باورهای غیر منطقی که ثابت شده است برای توضیح یا پیش بینی پدیده وانمودگرایی بیشتر مرتبط هستند، آن‌هایی بودند که در ارتباط با نیاز به پیشرفت هستند (۱۵). فرنچ (French) و همکاران ادعا داشته‌اند که وانمودگرایی ممکن است بردانشجویان به طرق مختلف تأثیر منفی گذاشته، موجب هراس در آنان شده و علی‌رغم توانایی و علاقه، باعث شود رشته تحصیلی خود را تغییر دهند یا ترک تحصیل کنند (۱۶). در نتایج پژوهش پارکر (Parker) نشان داده شده است که عزت‌نفس پایین و افزایش منبع کنترل بیرونی، هردو پیش‌بینی کننده تجربیات اکثر وانمودگرایان است و منبع کنترل درونی با پیشرفت تحصیلی بالا مرتبط است (۱۷). در این تحقیق به بررسی مؤلفه‌های روانشناختی وانمودگرایی تحصیلی و اثربخشی برنامه تدوین شده مبتنی بر آن بر ابعاد مؤلفه‌های بهزیستی تحصیلی در دانشجویان علوم پزشکی کردستان پرداخته می‌شود.

روش کار

با توجه به اینکه پژوهش حاضر در جستجوی دستیابی به یک هدف عملی یعنی تدوین و اعتبار یابی الگوی وانمودگرایی تحصیلی است، لذا برحسب هدف جزء تحقیقات بنیادی-کاربردی محسوب می‌شود و از نظر روش شناسی از روش تحلیل تماتیک از نوع تحقیقات کیفی استفاده گردید. در تحقیقات کیفی رویکردهای مختلفی برای انجام پژوهش کیفی وجود دارد که در این پژوهش از روش تحلیل تماتیک استفاده شده است، زیرا که در این پژوهش تلاش شده است تا با بررسی متون نظری و تجربی مرتبط با وانمودگرایی تحصیلی به شناسایی مولفه‌ها و ابعاد مختلف وانمودگرایی تحصیل پرداخته شود و در نهایت براساس ارتباط بین ابعاد و مولفه‌های مختلف وانمودگرایی تحصیلی برای وانمودگرایی تحصیلی تدوین گردید.

جامعه و نمونه و روش نمونه‌گیری: جامعه آماری شامل متخصصان روانشناسی تربیتی بود. برای

نمونه‌گیری از این جامعه از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده گردید و با توجه به اینکه از جامعه متخصصان برای نظرخواهی در مورد ابعاد و مقوله‌های وانمودگرایی تحصیلی استفاده شد، پس نمونه‌ای به حجم ۱۰ نفر انتخاب شدند و پرسش‌نامه مربوطه در اختیار آن‌ها قرار گرفت.

ابزارهای جمع‌آوری داده‌ها: در این پژوهش از مطالعات کتابخانه‌ای شامل بررسی متون نظری و تجربی استفاده شده است؛ به این صورت که پژوهشگر ابتدا مبانی نظری و تجربی پژوهش را که با موضوع مورد پژوهش یعنی وانمودگرایی تحصیلی مرتبط بودند، شناسایی کرده است و بعد از آن‌ها برای جمع‌آوری اطلاعات به شیوه تحلیل محتوا استفاده کرد.

روش تحلیل داده‌ها: برای تحلیل اطلاعات جمع‌آوری شده از روش تحلیل محتوای کیفی یعنی کدگذاری استفاده شد. برای تحلیل محتوای کیفی اطلاعات جمع‌آوری شده در قسمت تحقیق کیفی از روش تحلیل کدگذاری استفاده می‌شود. کدگذاری را استخراج مفاهیم از داده‌های خام برحسب محتوا و ابعاد گویند. برای کدگذاری و تحلیل محتوای کیفی از رویکرد تحلیل تماتیک شش مرحله‌ای کلارک و براون (۲۰۰۶) استفاده گردید.

یافته‌ها

برای تحلیل داده‌های کیفی از روش کدگذاری به شیوه تحلیل تماتیک به شیوه کلارک و براون (۲۰۰۶) با استفاده از نرم افزار MAXQUDA 2020 استفاده شده است که نتیجه به صورت زیر بوده است:

برای پاسخ به سوال آیا برنامه آموزشی مبتنی بر الگوی وانمودگرایی تحصیلی بر کاهش نشانگان ابعاد وانمودگرایی تحصیلی تأثیر معناداری دارد، از آزمون تحلیل واریانس چند متغیره استفاده گردیده است. لازم است قبل از اجرای آزمون مفروضات آزمون مورد بررسی قرار گیرد. در ادامه قبل از اجرای آزمون مانکوا یا تحلیل کوواریانس چندمتغیره مفروضات آن مطابق جدول ۱ مورد بررسی قرار گرفته است.

با توجه به جدول ۱ نتایج مفروضه نرمال بودن توزیع متغیرها در هر دو گروه در تمامی ابعاد مورد بررسی برقرار است. بدین صورت که سطح معناداری آزمون

جدول ۱- مفروضه نرمال بودن توزیع متغیرها در گروه‌ها

کنترل		آزمایش		
sig	K-S	sig	K-S	
۰/۷۴	۰/۷۷	۰/۳۴	۱/۱۷	احساس فریبکاری
۰/۴۵	۱/۱۱	۰/۶۹	۰/۸۰	احساس ناتوانی
۰/۲۸۹	۱/۱	۰/۱۲۱	۲/۲	احساس گناه
۰/۱۰۳	۱/۷	۰/۳۵۸	۱/۱	انتظارات دیگران
۰/۶۸	۰/۸۸	۰/۹۸	۰/۸۷	سبک اسنادبیرونی و خانوادگی

جدول ۲- مفروضه همگنی ماتریسهای واریانس-کوواریانس

مقدار پاکس	مقدار f	Df1	Df2	sig
۲۴/۵۵	۱/۳۱	۱۵	۳۱۵۶	۰/۱۸۲

جدول ۳- تحلیل واریانس چندمتغیری

اثر	ارزش	مقدار f	درجه آزادی	درجه آزادی خطا	سطح معنی داری
پیلای	۰/۸۲	۱۷/۵۷	۵	۱۹	۰/۰۰۰۱

می‌شود. این مقدار پیلای مشاهده شده نشان می‌دهد که تفاوت معناداری بین ترکیب خطی ابعاد وانمودگرایی تحصیلی در سطوح مختلف متغیر مستقل وجود دارد. در ادامه برای بررسی تأثیر معنادار متغیر مستقل بر هر کدام از متغیرهای وابسته از آزمون تحلیل واریانس یک طرفه استفاده می‌گردد.

قبل از آزمون تحلیل واریانس یک طرفه لازم است که مفروضه همگنی واریانس‌ها بررسی شود. نتیجه بررسی همگنی واریانس‌ها به صورت زیر است:

بررسی مفروضه همگنی واریانس‌ها: نتیجه آزمون همگنی واریانس‌ها نشان داد که ابعاد وانمودگرایی تحصیلی دارای واریانس‌های همگن در دو گروه آزمایش و کنترل بودند که مقدار سطح معناداری با درجات آزادی ۱ و ۲۸ بزرگ تر از سطح معناداری ۰/۰۵ است. پس می‌توان آزمون تحلیل واریانس یک طرفه را انجام داد.

مطابق جدول ۴ نتایج نشان می‌دهد، برنامه آموزشی مبتنی بر الگوی وانمودگرایی تحصیلی بر تمامی ابعاد وانمودگرایی تحصیلی تأثیر معناداری داشته است و مقدار f محاسبه شده برای ابعاد وانمودگرایی تحصیلی بزرگ تر از مقادیر بحرانی بوده است. بنابراین با اطمینان ۹۹٪ می‌توان گفت که برنامه آموزشی مبتنی بر الگوی وانمودگرایی تحصیلی بر کاهش نشانگان ابعاد وانمودگرایی تحصیلی تأثیر معناداری داشته است. برای پاسخ به سوال آیا برنامه آموزشی مبتنی بر

کالموگروف اسمیرنوف در هر دو متغیر در گروه‌ها بیشتر از سطح ۰/۰۵ است.

مفروضه همگنی شیب رگرسیون: نتیجه آزمون مفروضه همگنی شیب رگرسیون نشان داد که مقدار f محاسبه شده برای ابعاد فریبکاری، ناتوانی، گناه، انتظارات دیگران و سبک اسناد بیرونی و خانوادگی دارای مقدار معناداری بیشتر از ۰/۰۵ بود و بنابراین مطابق جدول ۲ می‌توان گفت که مفروضه همگنی شیب رگرسیون نیز برقرار بوده و می‌توان از آزمون تحلیل واریانس چند متغیره استفاده کرد.

باتوجه به جدول ۲ نتایج مقدار f محاسبه شده با درجات آزادی ۱۵ و ۳۱۵۶ کوچک تر از مقدار بحرانی است و سطح معناداری به دست آمده ۰/۱۸۲ بزرگ تر از سطح ۰/۰۵ است. بنابراین مفروضه برقرار است و می‌توان از آزمون تحلیل واریانس چندمتغیره استفاده کرد.

نتیجه آزمون تحلیل کوواریانس چندمتغیره: همان طور که نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد اثر پیلای مشاهده شده برابر با ۰/۸۲ که معادل مقدار f محاسبه شده ۱۷/۵۷ با درجات آزادی ۵ و ۱۹ بزرگ تر از مقدار بحرانی بوده، پس با اطمینان ۹۹٪ می‌توان گفت که سؤال ما مبنی بر اینکه " آیا برنامه آموزشی مبتنی بر الگوی وانمودگرایی تحصیلی بر کاهش نشانگان وانمودگرایی تحصیلی تأثیر معناداری دارد؟" تأیید

جدول ۴- تحلیل واریانس یک متغیره

سطح معناداری	مقدار f	میانگین مجزورات	درجات آزادی	مجموع مجزورات	شاخصهای آماری منابع تغییر	
۰/۰۰۱	۱۴/۶۳۵	۵۴/۰۲۵	۱	۵۴/۰۲۵	احساس فریبکاری	توزیع نرمال
۰/۰۰۰	۲۷/۹۶۳	۱۱۹/۰۱۱	۱	۱۱۹/۰۱۱	احساس ناتوانی	
۰/۰۰۰	۲۷/۷۳۲	۳۷/۵۶۲	۱	۳۷/۵۶۲	احساس گناه	
۰/۰۰۰	۲۷/۵۲۴	۲۱/۰۱۰	۱	۲۱/۰۱۰	انتظارات دیگران	ف
۰/۰۰۰	۴۴/۶۹۸	۴۹/۲۵۰	۱	۴۹/۲۵۰	سبک اسنادیرونی و خانوادگی	
		۳/۹۶۱	۲۳	۸۴/۹۰۲	احساس فریبکاری	
		۴/۲۵۶	۲۳	۹۷/۸۸۷	احساس ناتوانی	
		۱/۳۵۴	۲۳	۳۱/۱۵۲	احساس گناه	
		۰/۷۶۳	۲۳	۱۷/۵۵۷	انتظارات دیگران	د
		۱/۱۰۲	۲۳	۲۵/۳۴۲	سبک اسنادیرونی و خانوادگی	
			۳۰	۱۱۸۳۷/۰۰۰	احساس فریبکاری	
			۳۰	۲۳۳۷۰/۰۰۰	احساس ناتوانی	
			۳۰	۴۲۸۲/۰۰۰	احساس گناه	د
			۳۰	۲۰۴۸/۰۰۰	انتظارات دیگران	
			۳۰	۳۱۵۷/۰۰۰	سبک اسنادیرونی و خانوادگی	

محاسبه شده برای ابعاد بهزیستی تحصیلی دارای مقدار معناداری بیشتر از ۰/۰۵ بود. بنابراین طبق جدول ۵ می‌توان گفت که مفروضه همگنی شیب رگرسیون نیز برقرار بوده و می‌توان از آزمون تحلیل واریانس چند متغیره استفاده کرد.

باتوجه به جدول ۵ نتایج مقدار f محاسبه شده با درجات آزادی ۱۰ و ۳۷۴۸ کوچک تر از مقدار بحرانی است و سطح معناداری به دست آمده ۰/۴۴۱ بزرگ تر از سطح ۰/۰۵ است. بنابراین مفروضه برقرار است و می‌توان از آزمون تحلیل واریانس چندمتغیره استفاده کرد.

نتیجه آزمون تحلیل کوواریانس چندمتغیره: همان طور که نتایج جدول ۶ نشان می‌دهد اثر پیلای مشاهده شده برابر با ۰/۷۵ که معادل مقدار f محاسبه شده ۱۶/۰۵ با درجات آزادی ۴ و ۲۱ بزرگ تر از مقدار بحرانی بوده، پس با اطمینان ۹۹٪ می‌توان گفت که

الگوی وانمودگرایی تحصیلی بر مؤلفه‌های بهزیستی تحصیلی تأثیر معناداری دارد از آزمون تحلیل واریانس چند متغیره استفاده گردیده است. لازم است قبل از اجرای آزمون مفروضات آزمون مورد بررسی قرار گیرد. در ادامه قبل از اجرای آزمون مانکوا یا تحلیل کوواریانس چندمتغیره مفروضات آن مورد بررسی قرار گرفته است.

بررسی مفروضه نرمال بودن توزیع متغیرها در

گروه‌ها: نتایج بررسی مفروضه نرمال بودن توزیع ابعاد بهزیستی تحصیلی در گروه‌ها حاکی از برقرار مفروضه نرمال بودن توزیع ابعاد بهزیستی تحصیلی در هر دو گروه بود و بدین صورت که سطح معناداری آزمون کالموگروف اسمیرنوف در هر دو متغیر در گروه‌ها بیشتر از سطح ۰/۰۵ است.

مفروضه همگنی شیب رگرسیون: نتیجه آزمون مفروضه همگنی شیب رگرسیون نشان داد که مقدار f

جدول ۵- مفروضه همگنی ماتریس‌های واریانس-کوواریانس

مقدار باکس	مقدار f	Df1	Df2	sig
۱۱/۸۴	۱	۱۰	۳۷۴۸	۰/۴۴۱

جدول ۶- تحلیل واریانس چندمتغیری

اثر	ارزش	مقدار f	درجه آزادی	درجه آزادی خطا	سطح معنی داری
پیلای	۰/۷۵	۱۶/۰۵	۴	۲۱	۰/۰۰۰۱

جدول ۷- تحلیل واریانس یک متغیره

منابع تغییر	شاخص‌های آماری	مقدار f	مقدار f	مقدار f	مقدار f	مقدار f
۱	ارزش مدرسه	۳۰/۵۸۰	۳۰/۵۸۰	۱	۳۰/۵۸۰	۰/۰۰۱
	فرسودگی نسبت به مدرسه	۵۱/۳۰۳	۵۱/۳۰۳	۱	۵۱/۳۰۳	۰/۰۰۰
	رضایتمندی تحصیلی	۴۳/۱۷۰	۴۳/۱۷۰	۱	۴۳/۱۷۰	۰/۰۰۸
۲	درآمیزی با کار مدرسه	۴۲/۷۷۸	۴۲/۷۷۸	۱	۴۲/۷۷۸	۰/۰۰۰
	ارزش مدرسه	۴۵/۹۳۰	۱/۹۱۴	۲۴	۴۵/۹۳۰	۰/۰۰۰
	فرسودگی نسبت به مدرسه	۶۶/۹۶۲	۲/۷۹۰	۲۴	۶۶/۹۶۲	۰/۰۰۰
۳	رضایتمندی تحصیلی	۱۲۲/۶۳۷	۵/۱۱۰	۲۴	۱۲۲/۶۳۷	۰/۰۰۰
	درآمیزی با کار مدرسه	۶۰/۷۶۳	۲/۵۳۲	۲۴	۶۰/۷۶۳	۰/۰۰۰
	ارزش مدرسه	۱۳۶۰۰/۰۰۰		۳۰	۱۳۶۰۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
۴	فرسودگی نسبت به مدرسه	۷۳۲۳/۰۰۰		۳۰	۷۳۲۳/۰۰۰	۰/۰۰۰
	رضایتمندی تحصیلی	۱۲۳۲۹/۰۰۰		۳۰	۱۲۳۲۹/۰۰۰	۰/۰۰۰
	درآمیزی با کار مدرسه	۱۲۹۲۳/۰۰۰		۳۰	۱۲۹۲۳/۰۰۰	۰/۰۰۰

بودند که مقدار سطح معناداری با درجات آزادی ۱ و ۲۸ بزرگ تر از سطح معناداری ۰/۰۵ است. پس می‌توان آزمون تحلیل واریانس یک طرفه را انجام داد.

طبق جدول ۷ نتایج نشان می‌دهد، برنامه آموزشی مبتنی بر الگوی وانمودگرایی تحصیلی بر تمامی ابعاد بهزیستی تحصیلی تأثیر معناداری داشته و مقدار f محاسبه شده برای ابعاد بهزیستی تحصیلی بزرگ‌تر از مقادیر بحرانی بوده است. بنابراین با اطمینان ۹۹٪ می‌توان گفت که برنامه آموزشی مبتنی بر الگوی وانمودگرایی تحصیلی بر ابعاد بهزیستی تحصیلی تأثیر معناداری داشته است.

بحث

بر اساس نتایج تحلیل کوواریانس چندمتغیره، برنامه

سؤال ما مبنی بر اینکه " آیا برنامه آموزشی مبتنی بر الگوی وانمودگرایی تحصیلی بر ابعاد بهزیستی تحصیلی تأثیر معناداری دارد؟" تأیید می‌شود. این مقدار پیلای مشاهده شده نشان می‌دهد که تفاوت معناداری بین ترکیب خطی ابعاد بهزیستی تحصیلی در سطوح مختلف متغیر مستقل وجود دارد. در ادامه برای بررسی تأثیر معنادار متغیر مستقل بر هر کدام از متغیرهای وابسته از آزمون تحلیل واریانس یک طرفه استفاده می‌گردد.

قبل از آزمون تحلیل واریانس یک طرفه لازم است که مفروضه همگنی واریانس‌ها بررسی شود، نتیجه بررسی همگنی واریانس‌ها به صورت زیر است:

بررسی مفروضه همگنی واریانس‌ها: نتیجه آزمون همگنی واریانس‌ها نشان داد که ابعاد بهزیستی تحصیلی دارای واریانس‌های همگن در دو گروه آزمایش و کنترل

احساسات خود را اصلاح کردند و هم استعدادهای طبیعی خود را کشف کردند. از مقایسه با دیگران فقط برای الهام و سرمشق‌گیری استفاده کنند.

معیارهای موفقیت خود را تعدیل کردند تا هم موفقیت‌ها را آسان تر به دست آورند و هم باعث شود آن‌ها را درونی کنند.

۳) آموزش دریافت و استفاده از بازخورد و تشویق: ارزیابی و باز خورد تأثیر مثبتی بر کنترل افکار مزاحم ناشی از وانمودگرایی داشت؛ زیرا باعث افزایش اعتماد به نفس در آن‌ها شد. و همچنین پذیرش تشویق و بازخورد به درونی کردن موفقیت‌هایشان کمک کرد.

۴) آموزش خودکارآمدی: از آن‌ها خواسته شد که لیستی از موفقیت‌های خود تهیه کنند که از این طریق موفقیت‌های خود را شناختند و علاوه بر این، درک کردند که باید مطابق آن‌ها از خود انتظار داشته باشند. این کار باعث شد افکاری که مفید نیستند، تحت کنترل درآمده و اعتماد به نفس آن‌ها افزایش یابد (به نقش و تأثیر افکار بر احساسات و رفتار تاکید شد).

۵) آموزش مهارت‌های خوش‌بینی و بدبینی به شیوه اصلاح سبک اسناد: باعث شد که از شکست‌ها برای تقویت پیشرفت‌هایشان استفاده کنند و آن را به‌عنوان یک امر طبیعی در زندگی قبول کنند و از آن درس و تجربه بگیرند.

تحریف‌های شناختی که در وانمودگرایی نقش دارند را بشناسند و آن‌ها را مدیریت کنند.

نتیجه‌گیری

با توجه به آنچه گفته شد و میزان تخمینی احساسات وانمودگرایی این احتمال وجود دارد که اکثر دانشجویان احساس فریبکاری هوشمندانه را داشته باشند. درواقع، میزان شیوع این احساسات ممکن است ما را به این باور برساند که وانمودگرایی در مقطع تحصیلات تکمیلی صرفاً یک واقعیت دانشگاهی است. با کمک این راهبردها پدیده وانمودگرایی به‌عنوان یک مسئله شایع شناسایی شده و با ارائه راهنمایی و گروه‌بندی مبتلایان، می‌توان به کاهش احساسات وانمودگرایی کمک کرد و به دانشجویان تحصیلات تکمیلی اجازه داد تا در دانشگاه موفق‌تر شوند. باتوجه به اینکه افراد مبتلا به وانمودگرایی، به‌ندرت خود را افشا می‌کنند، این

تدوین شده و مستخرج از الگو باعث کاهش نشانگان وانمودگرایی تحصیلی و بهبود بهزیستی تحصیلی شده است که مقدار سطح معنا داری در تحلیل کوواریانس کمتر از ۰.۵٪ بوده است.

نتایج پژوهش در بخش کمی با نتایج کیسکو (Cisco) همخوانی دارد. از این جهت که او در پژوهش خود از طریق کاربرد راهبردهای سواد تحصیلی و انضباطی به این نتایج دست یافت که با کاربرد راهبردهای آموزشی، احساسات وانمودگرایی ۲۳٪ نسبت به گروه کنترل کاهش یافته است (۱۸). نتایج پژوهش چاک راورتی نیز با نتایج تحقیق همخوانی دارد. او عوامل زیر را باعث پدیده وانمودگرایی در طول دوران دکترا می‌داند؛ از جمله: پیشرفت و شناخت عمومی، موردمقایسه قرار دادن خود با دیگران، رشد مهارت‌هایی چون ارائه دادن و نوشتن در مورد کنفرانس‌ها و مقاله‌ها، کاربرد دانش و اطلاعات در موقعیت‌های تازه و درخواست کردن از دیگران برای کمک و راهنمایی.

تبیین‌های زیر نشان می‌دهد برنامه آموزشی در کاهش وانمودگرایی و بهبود بهزیستی تحصیلی تأثیر دارد:

۱) آموزش شناخت احساسات، باورها و اصلاح آن‌ها: افکار و باورهای منفی و غیر منطقی که موجب احساس شک، گناه و بی‌کفایتی می‌شود، شناسایی و بر آن‌ها غلبه یابد. همچنین جدا کردن احساسات از واقعیت به تشخیص افکار درست و یا بی‌اساس کمک کرد، باعث انعطاف‌پذیری شد، و کمک کرد به ضعف‌های خود، واکنش مثبت نشان دهند. شناخت نقاط قوت خود و قدرانی از موفقیت‌ها باعث شد افکار منفی تحت کنترل و مدیریت درآید و از تجربیات گذشته برای غلبه بر چالش‌هایی که در آینده ممکن است پیش آید، استفاده کنند. به آن‌ها کمک کرد از وانمودگرایی به نفع خود استفاده کنند؛ به‌طوری که ریشه‌های ترس را جستجو و پیدا کردند و سپس آن‌ها را مدیریت و به‌جای اینکه مانع موفقیت آن‌ها شود، انگیزه و محرکی برای یادگیری شد.

۲) آموزش انتظارات منطقی از خود: باعث شد خود را با دیگران مقایسه نکنند (مقایسه باعث تمرکز روی نداشته‌ها می‌شود) تا احساس امنیت بیشتری داشته باشند. با خود ایده‌آل، خودشان را مقایسه کنند که هم

پژوهش استخراج شده و برای اولین بار مورد استفاده قرار گرفته است و با وجود تلاش پژوهشگر برای بررسی اعتبار محتوایی و اجرایی آن بر اساس نظر متخصصان ممکن است دارای محدودیت‌هایی باشد.

References

1. Kuppusamy PD, Heeranthi Kangyan C, How LK, Htay MNN, Khobragade S, Moe S, et al. How Impostor Syndrome Affects Academic Performance and Leadership Virtues among Undergraduate Clinical Year Medical Students. *Asian J Med Health*. 2022;20(10):172-180.
2. Chakraverty D. PhD student experiences with the impostor phenomenon in STEM. *International Journal of Doctoral Studies*, 2020;15:159-179.
3. Fry R. First-Generation College Graduates Lag Behind Their Peers on Key Economic Outcomes. Pew Research Center's Social & Demographic Trends Project. Retrieved October 30, 2021, from <https://www.pewresearch.org/social>
4. Campos IF, Camara GF, Carneiro AG, Kubrusly M, Peixoto RAC, Junior AAP. Impostor Syndrome and its association with depression and burnout among medical students. *Rev Brasil Educ Med*. 2022;2(46):1-8.
5. Phan HP, NGU BH, Alrashidi O. Role of student well-being: A study using structural equation modeling. *Psychol Rep*. 2016;29(3):77-105.
6. Orkibi H, Ronen T, Assoulin N. The subjective well-being of Israeli adolescents attending specialized school classes. *J Educ Psychol*. 2014;106(2):515-526
7. Fahira UD, Hayat B. Impostor Phenomenon on First- and Second-year College Students. *J Tazkiya*. 2021;2(9):177-188.
8. Grubb WL, Grubb LK. Perfectionism and the Impostor Phenomenon. *Organiz Psychol*. 2021;21(6):25-42.
9. Pratt Taylor M. Effects of the Impostor Phenomenon, Stress, and Belonging on Perfectionism in Freshmen Undergraduate Students. *Brescia Psychology Undergraduate Honours Theses*. 2020.
10. Bravata S. Commentary: Prevalence, Predictors, and Treatment of Impostor Syndrome: A Systematic Review. *Ment Health Clin Psychol*. 2020;4(3):12-16.
11. Chapman A. Using the assessment process to overcome Impostor Syndrome in mature students. *J Further High Educ*. 2017;41(2):112-119.
12. Parkman A. The impostor phenomenon in higher education: incidence and impact. *J High Educ Theory Pract*. 2016;16(1):51-58.
13. Kauati A. The impostor syndrome and academic life. *Interparadigmas*. 2015;1(1):75-88.
14. Li S, Hughes JL, Thu SM. The Links Between

امکان وجود دارد که بسیاری از امیدوارترین دانشجویان تحصیلات تکمیلی به تنهایی از وانمودگرایی رنج ببرند و احتمالاً به دنبال کمک نباشند. این راه‌حل‌ها را می‌تواند از طریق مداخلات، به پرکردن شکاف فکری (Bridge the intellectual gap) دانشجویان تحصیلات تکمیلی که ممکن است تجربه وانمودگرایی را داشته باشند، کمک کند (۱۹).

در انجام هر پژوهشی معمولاً پژوهشگران با مجموعه‌ای از محدودیت‌ها روبرو می‌شوند، این پژوهش نیز از این قاعده مستثنی نیست و با محدودیت‌هایی در مراحل انجام روبرو بوده است. در ادامه به مهم‌ترین محدودیت‌های موجود اشاره می‌شود:

۱) اگرچه دلیل اصلی انتخاب این پژوهش خلاء موجود پژوهشی در مورد وانمودگرایی تحصیلی بود، اما همین امر شاید یکی از مهم‌ترین محدودیت‌هایی بود که پژوهشگر در فرآیند پژوهش با آن روبرو بود و پژوهشگر با تلاش خود تا حد ممکن این محدودیت را برطرف کرده است، اما به‌عنوان یک محدودیت در فرآیند پژوهش با آن روبرو بوده است.

۲) همزمانی انجام پژوهش در برخی موارد با اپیدمی کرونا باعث بروز محدودیت‌هایی در برقراری ارتباط حضوری با متخصصان و دانشجویان گردید که با تلاش پژوهشگر از طریق مختلف مخصوصاً اپلیکیشن‌های ارتباطی تا حدودی برطرف گردید.

۳) با وجود تلاش پژوهشگر برای کنترل شرایط در بخش کمی تحقیق عدم توانایی کنترل تمامی شرایط در پژوهش‌های علوم انسانی باعث ایجاد محدودیت‌های در بخش کمی پژوهش گردید.

۴) جامعه آماری در بخش پژوهش دانشجویان پرستاری بودند و بنابراین نتایج مخصوصاً در بخش کمی محدود به این دانشجویان می‌باشد.

۵) باتوجه به اینکه در بخش کمی برای بررسی متغیرها از روش خودگزارش‌دهی استفاده شده است، اگرچه راستی آزمایی میان اطلاعات داده شده قبل از اجرای آزمون و نتیجه آزمون تفاوتی را آشکار نکرده است، با این همه صداقت افراد در پاسخگویی به سؤالات یکی از محدودیت‌های پژوهش‌های علوم انسانی است.

۶) از آنجایی که برنامه آموزشی تدوین شده مبتنی بر وانمودگرایی تحصیلی در این پژوهش از نتایج این

Parenting Styles and Imposter Phenomenon. *Psychol Res.* 2014;19(2),50-57.

15. Dudău DP. Irrational Beliefs and Impostor Phenomenon among High School Students: A Correlational Model and its Relevance to REBT Practice. *Romanian J Cogn Behav Ther Hypnosis.* 2014;1(1):1-15.

16. French BF, Ullrich-French SC, Follman D. The Psychometric Properties of the Clance Impostor Scale. *Pers Individ Diff.* 2008;5(44):1270-1278.

17. Parker R, Bresette L, O'neill J, Scapino M, Walsh A, Walters K, et al. Self- Esteem, Locus of Control, the Impostor Phenomenon, and Academic Achievement in High School Students. *J Undergraduate Res.* 2005;10(3):115-120.

18. Cisco J. Exploring the connection between impostor phenomenon and postgraduate students feeling academically unprepared. *High Educ Res Dev.* 2020a;39(2):200-214.

19. Nanda A. Towards Owning Accomplishments: The Relationship between Self-Esteem, Locus of Control and Impostor Syndrome Among Undergraduate University Students. *Indian Psychol.* 2021;9(4):116-138.

20. Bernard NS, Dollinger SJ, Ramaniah NV. Applying the big-five personality factors to the impostor phenomenon. *J Pers Assess.* 2002;78(2):321-333.

21. Chandra S. Impostor Syndrome Could It Be Holding You or Your Mentees Back? *Chest Physicians.* 2019;156(1):26-32.

22. Wigfield A, Eccles JS, Schiefele U, Roeser RW, Davis-Kean P. Development of achievement motivation. In N. Eisenberg, W. Damon, & R. M. Lerner (Eds.), *Handbook of child psychology. Social, emotional, and personality development*, 3. (2006:pp. 933-1002). Hoboken, NJ: Wiley.